

Izbička predškolačka.

Mgr. Monika Longauerová

Každé dieťa túži mať svoje vlastné kráľovstvo. Miesto, kde sa bude cítiť voľne a bezpečne, kde môže hrou rozvíjať svoje prirodzené schopnosti.

Predškolský vek je dôležitá etapa vo vývoji dieťaťa. Toto obdobie je charakteristické nielen výrazným telesným rastom, ale najmä rozvojom nervovej sústavy a intelektových schopností. Dieťa je veľmi aktívne, takmer neustále v pohybe, zdokonaľuje svoje motorické schopnosti, učí sa zaobchádzať s predmetmi v praktických činnostiach, s radosťou kreslí a vyfarbuje, učí sa písať prvé písmenká. Rečový prejav je veľmi bohatý, dieťa disponuje obrovskou slovnou zásobou, aktívne vyjadruje svoje vnútorné prežívanie. Znižuje sa závislosť a viazanosť na užšie interpersonálne vzťahy, rozvíja sa po stránke sociálnej, učí sa komunikovať a primerane reagovať. V zážitkovom svete dieťaťa prevláda obrazotvornosť, emocionálne vnímanie skutočnosti. Má živý záujem o podnety z prostredia a informácie zo všetkých oblastí života, je zvedavý, prekypuje energiou, tvorivosťou a nápadmi.

Musíme priznať, že my dospelí nemáme pre mnohé dôsledky sebarealizácie našich detí dostatočné pochopenie. Sme v rozpakoch, ak nám dcérka svoj výtvarný talent s hrdosťou predvedie na nedávno vybielenej stene v predsieni, alebo pri vystrihovaní panáčka nechtiac upraví aj obrus, vlastnoručne vyšívaný prababkou. Unáhlené a netaktné reakcie môžu citlivé sebahodnotenie malého umelca veľmi raniť.

Detská izba má byť prispôbená veku a potrebám dieťaťa, musí byť bezpečná, aby sa v nej dieťa mohlo aktívne hrať napríklad aj s loptou, či robiť kotrmelce na posteli. Pre predškolský vek je typická veľká potreba fyzickej aktivity, dieťa postupne prechádza od hry na zemi, k práci pri stole, ktorá dominuje školskému veku. Pri hre, či už aktívnej alebo relaxácii však ešte stále preferuje voľný priestor na zemi, preto je vhodné projektovo voliť pre detskú izbu tvar štvorca a nábytok rozmiestniť k stenám. Dieťa ocení v strede izbičky čo najväčšie miesto pre hru, mali by sme zvoliť dostatočne teplý ale nie príliš vysoký koberec s protišmykovou podložkou. Veľmi obľúbené sú vzory s labyrintom, cestami pre autá, plochami na skákanie, či hry s kockou, dieťa si priamo na koberci zdokonaľuje cit pre rovnováhu, orientáciu v priestore, určovanie smerov a základné počítanie, všetko dôležité schopnosti pre nástup do školy.

Podľa štatistík asi 10 až 15 % detí v Európe má problémy zvládnuť základy čítania, písania a počítania v časovom rozmedzí určenom osnovami pre 1. ročník ZŠ a vyskytnú sa u nich niektoré druhy porúch učenia. Príčiny sú rôzne: nedostatočná príprava dieťaťa v predškolskom zariadení, biologické a zdravotné faktory, nesprávna životospráva, alergie, nerovnomerné zretie nervovej sústavy a vývoj dieťaťa, rodinné a sociálne podmienky, kvalita vzdelávania v škole, osobnosť a skúsenosti pedagóga a podobne. Najnovšie psychologické výskumy jasne dokázali, že prevencia porúch učenia v predškolskom veku je efektívnejšia, než ich korekcia vo veku školskom a škôlkár je paradoxne viac motivovaný k „pracovným výkonom“ a získavaniu vedomostí než v neskorších školských rokoch. Nemusíme preto zúfať, že mnohé faktory nedokážeme ovplyvniť, môžeme domáce prostredie a náš prístup k dieťaťu upraviť tak, aby malo dostatok podnetov pre správny rozvoj a zvládlo predškolskú prípravu nenútenou hrovou formou.

Dostatok pohybu je veľmi dôležitý pre správny rozvoj niektorých štruktúr mozgu, výskumy poukazujú na súvislosť pohybových a matematických schopností a pri náprave porúch učenia sa úspešne využívajú pohybové a hrové terapie. Odporúčam rodičom najmä temperamentnejších detí voliť multifunkčný a „pohyblivý“ nábytok, vaše deti by si určite vybrali hojdacie koníky, otočné alebo závesné kreslá a hojdačky.

Medzi dôležité stimuly patria prirodzené každodenné úkony a úlohy na rozvoj logického myslenia a vnímania priestoru ako napr. ukladanie vecí na miesto, upratovanie hračiek a ich triedenie podľa funkcie, tvaru, farby, veľkosti. Ideálne sú nie príliš veľké ale účelové a pekné úložné boxy určené špeciálne pre deti, priesvitné alebo označené nálepkami, aby sa dieťa učilo systému, poriadku, porovnávaniu prvkov, rozvíjalo si logické myslenie, vnímalo pojem veľkosti a množstva. Každodenná zautomatizácia úkonov takmer až po rituál, je najlepší spôsob ako dieťa naučiť poriadku nenútenou formou a predchádzať tak v neskoršom veku poruchám pri organizácii práce a času.

Ďalšia dôležitá oblasť je rozvoj jemnej motoriky, veľmi významná pre zvládnutie písania. Tu už môžeme dieťa privykať na školskú lavicu, zvolíme vhodný – ešte nízky stolík aj stoličku. Aby si dieťa nekrivilo chrbticu, musí mať chodidlá na zemi a kolená v pravom uhle. Nesprávne držanie tela spôsobuje bolesti hlavy, problémy s koncentráciou. V celej miestnosti ale najmä pri stole musí byť dostatok svetla, zohľadňujeme aj to, či dieťa píše pravou alebo ľavou rukou. Šikovnosť prstov si dieťa najlepšie rozvinie pri navliekaní korálok, modelovaní s plastelínou, práci so štetcom ale môže robiť aj odtlačky rúk, maľovať prstami, tvorivosti medze nekladíme.

Pre nábytok volíme prírodné netoxické materiály /alergia na niektoré nábytkové laky sa prejavuje malátnosťou či bolesťami hlavy!/, vhodné sú jemné pastelové farby, ktoré nerušia koncentráciu. Veľké kusy nábytku by mali byť uchytené napríklad o stenu, nezabúdajme, že škôlkár uprednostňuje v hre hranie scénok a pri imitácii nejakého rozprávkového hrdinu môže vyliezť na skrinku či poličku. Ak sa naša ratolesť rada hrá na nejakú rozprávku, vyčarujeme mu rozprávkový svet priamo v izbe, princeznička môže mať okolo postieľky závoje, princ hojdacieho koníka a z krabíc na hračky si postaví hradné opevnenie.

Dramatizáciou rozprávok si dieťa rozvíja slovnú zásobu, nezabúdajme preto na knižky a pri ich čítaní môžeme premeniť izbu na divadlo. Deti radi počúvajú hudbu, menšie uvítajú hovoriace a hracie hračky, väčším môžeme dať vlastný detský magnetofón a zahrať sa na karaoke. Na predchádzanie porúch reči sú ideálne nielen hádanky a riekanky, ale aj dýchacie cvičenia a fúkacie hry, napríklad fúknutím rozozvučať zavesené zvončeky a podobne.

Deti sú vďačné, ak majú nejakú dôležitú a zodpovednú úlohu a môžu sa starať o domáce zvieratko alebo kvetinky, samozrejme musíme vybrať izbové rastliny, ktoré nie sú jedovaté ! Do detskej izby sa najlepšie hodí malé akvárium s nenáročnými rybkami, alebo terárium s korytnačkou. Dieťa sa učí zodpovednosti a vzťahu k prírode, zároveň bude mať spoločníka a nebude sa v izbe cítiť osamelo.

Domov je miesto, kde sa cítime dobre a bezpečne. Každý z nás je iný, máme špecifické potreby, obzvlášť to platí pre dieťa. Musíme poskytnúť každému členovi rodiny vlastný priestor a prispôbiť ho jeho individuálnym potrebám, len tak môžeme všetci prežívať čaro domova.